

Brusel 5. listopadu 2025
(OR. en)

14939/25

Interinstitucionální spis:
2025/0241 (COD)

AGRI 570
AGRIFIN 133
FIN 1296
CADREFIN 294
CODEC 1710
ENV 1160
FORETS 115

POZNÁMKA

Odesílatel:	Generální sekretariát Rady
Příjemce:	Delegace
Předmět:	Společná zemědělská politika po roce 2027: potravinové zabezpečení a zacílení podpory

Příloha této poznámky obsahuje informativní poznámku předsednictví a orientační otázky pro zasedání Rady konající se dne 17. listopadu.

Společná zemědělská politika po roce 2027 – potravinové zabezpečení a zacílení podpory

Na zasedání Rady pro zemědělství a rybolov, které se bude konat dne 17. listopadu 2025, plánuje předsednictví tematickou diskusi o společné zemědělské politice po roce 2027. Diskuse bude zaměřena na otázku potravinového zabezpečení a na to, jak může k tomuto cíli přispět zacílení podpory příjmu v rámci společné zemědělské politiky. Kromě toho se bude diskuse týkat také připravenosti a zásob v oblasti potravinového zabezpečení.

V důsledku agrese Ruska vůči Ukrajině a dalších geopolitických a obchodních tenzí je potravinové zabezpečení opět ústředním bodem diskusí o zemědělství v EU. Jako významný čistý vývozce zemědělsko-potravinářských produktů má EU nejen silné postavení, pokud jde o vlastní potravinové zabezpečení, ale přispívá rovněž významnou měrou k celosvětovému potravinovému zabezpečení. Geopolitické překážky obchodu zároveň odkryly slabiny v souvislosti s některými produkty, jako jsou hnojiva, energie a krmiva. Stále větší výzvou pro potravinové zabezpečení v EU je také změna klimatu.

Ve svém návrhu nařízení týkajícím se společné zemědělské politiky po roce 2027 (dokument 11733/25) Komise navrhuje, aby členské státy musely zajistit, že podpora příjmu bude určena především zemědělcům, jejichž hlavní činností je zemědělství, a kteří tedy aktivně přispívají k potravinovému zabezpečení. Za tímto účelem, a zejména za účelem zachování schopnosti produkovat potraviny ve všech částech EU, by byla podpora zacílena na různé skupiny a zeměpisné oblasti, které by k zachování životaschopnosti potřebovaly větší podporu příjmu.

Podle Komise mají rodinné zemědělské podniky, které dostávají podporu příjmu na základě plochy v rozmezí od 20 000 do 50 000 EUR, roční příjem ve výši přibližně 50 000 EUR, avšak zemědělské podniky, které dostávají podporu příjmu na základě plochy v rozmezí 75 000 až 100 000 EUR, mají roční příjem ve výši přibližně 150 000 EUR. S ohledem na to Komise navrhla snížení částky podpory příjmu na základě plochy, kterou může zemědělec obdržet ročně, jakož i celkový strop pro tuto podporu.

Podle údajů Eurostatu¹ připadlo v roce 2020 na 19 % největších zemědělských podniků v EU více než 90 % celkové zemědělské hospodářské produkce EU. Z těchto údajů vyplývá, že ekonomicky největší zemědělské podniky v EU obecně významně přispívají k potravinovému zabezpečení. Vzhledem k tomu, že struktura zemědělských podniků se v jednotlivých členských státech značně liší, je nezbytné zajistit na jednotném trhu rovné podmínky s důslednými společnými pravidly pro výši podpory.

V návrhu týkajícím se společné organizace trhů se zemědělskými produkty po roce 2027 (dokument 11722/25) se rovněž klade zvýšený důraz na potravinové zabezpečení, zejména prostřednictvím opatření týkajících se vnitrostátních plánů připravenosti a reakce v oblasti potravinového zabezpečení a možnosti vytvoření zásob zemědělských produktů. Dne 22. října 2025 zveřejnila Komise zprávu v rámci Evropského mechanismu připravenosti a reakce na krize v oblasti potravinového zabezpečení (EFSCM) o využívání nových informačních a komunikačních technologií, což má zajistit větší transparentnost trhu, zejména v dobách krize.

Níže je uveden popis relevantních prvků obou výše uvedených návrhů a dvě orientační otázky, které mají být podkladem pro příspěvky ministrů. Prvky v návrzích, které jsou uvedeny v závorkách, jelikož budou s největší pravděpodobností součástí horizontálního jednání o víceletém finančním rámci (VFR) 2028–34, budou projednány v Evropské radě.

Zacílení podpory příjmu na základě plochy na konkrétní skupiny nebo podle zvláštních kritérií

Členské státy by musely provést analýzu toho, jak by měla být podpora příjmu rozlišena podle skupin zemědělců nebo zeměpisných oblastí na základě objektivních a nediskriminačních kritérií založených na příjmech zemědělců ze zemědělské činnosti, aby se zajistilo, že podpora bude zaměřena na zemědělce, kteří to nejvíce potřebují. Patří mezi ně mimo jiné mladí a noví zemědělci, ženy, rodinní nebo drobní zemědělci, zemědělci kombinující pěstování plodin a chov hospodářských zvířat nebo zemědělci v oblastech s přírodními nebo jinými omezeními specifickými pro určité oblasti. Pokud však analýza potřeb příjmů ukáže, že jiné formy zacílení nejsou zapotřebí, musí členské státy povinně poskytovat vyšší podporu na hektar pouze mladým zemědělcům.

¹ Eurostat (ef_m_farmleg), ukazatele zemědělských podniků podle právního statusu podniku, využívané zemědělské plochy, typu a ekonomické velikosti zemědělského podniku a regionu NUTS 2

Ve strategii generační obměny v zemědělství ze dne 21. října 2025 (dokument 14410/25) Komise doporučila, aby členské státy na generační obměnu vyčlenily alespoň šest procent svých prostředků vyhrazených na zemědělství.

Komise navrhuje horní a dolní hranici, v jejichž rozmezí by se musela pohybovat plánovaná průměrná podpora na hektar v rámci postupně se snižující podpory příjmu na plochu v každém členském státě. Podle Komise by to ve srovnání se současnými postupy vedlo ke sbližování směrem ke společné úrovni podpory mezi členskými státy.

Postupné snižování a zastropování podpory příjmu na základě plochy

Podpora příjmu na základě plochy by se postupně snižovala a bylo by zavedeno zastropování, pokud jde o to, kolik podpory příjmu na základě plochy může zemědělec ročně obdržet. Podpora by byla ze 100 % financována z prostředků EU.

Definice zemědělce pro účely podpory příjmu na základě plochy

Členské státy by musely zajistit, aby podpora příjmu na základě plochy byla určena především zemědělcům, kteří vykonávají zemědělskou činnost a aktivně přispívají k potravinovému zabezpečení, a zároveň aby byla v souladu s pravidly WTO. Pokud by se tak členské státy rozhodly, považovali by se za zemědělce i drobní zemědělci, jejichž hlavní činností není zemědělství, kteří ale vykonávají alespoň minimální úroveň zemědělské činnosti.

Členské státy by musely zajistit, aby nejpozději do roku 2032 žadatelé, kteří dosáhnou věku odchodu do důchodu stanoveného vnitrostátními právními předpisy a kteří pobírají starobní důchod, postupně se snižující podporu příjmu na základě plochy již nedostávali. Mohli by však stále dostávat podporu pro malé zemědělce, jakož i další platby v rámci SZP.

Platby pro drobné zemědělce

Podle návrhu Komise by členské státy musely malým zemědělcům nabídnout zjednodušenou formu podpory příjmu ve formě jednorázové podpory ve výši až 3 000 EUR ročně. I v případě malých zemědělců by členské státy musely zajistit, aby podpora byla určena především zemědělcům, kteří ve svém zemědělském podniku vykonávají zemědělskou činnost a aktivně přispívají k potravinovému zabezpečení. Kromě toho mohou členské státy rozlišovat podporu pro různé skupiny malých zemědělců nebo zeměpisné oblasti. Členské státy by rovněž mohly stanovit kritéria pro vyloučení velmi malých zemědělských podniků.

Platba na přírodní omezení a jiná omezení specifická pro určité oblasti

Členské státy by musely zemědělcům poskytovat podporu na kompenzaci přírodních nebo jiných omezení specifických pro danou oblast. Členské státy by rovněž mohly do plánů národního a regionálního partnerství doplnit nové oblasti se specifickými omezeními, tyto nově vymezené oblasti by však nesměly představovat více než 2 % jejich využívané zemědělské plochy.

Podpora příjmu vázaná na produkci

Členské státy poskytují podporu příjmu vázanou na produkci zemědělcům ve specifických zemědělských odvětvích a typech produkce, nebo specifickým druhům zemědělské činnosti, které procházejí obtížemi a jsou důležité ze socioekonomických nebo environmentálních důvodů. Podpora vázaná na produkci by musela řešit dodatečné potřeby příjmu na základě objektivních a nediskriminačních kritérií. Bylo by rovněž nutné minimalizovat dopad na vnitřní trh.

V současnosti je podpora poskytovaná jako platba na zvíře omezena na odvětví hovězího a telecího masa, mléka a mléčných výrobků, skopového a kozího masa, medu a bource morušového.

V odvětvích živočišné výroby by členské státy musely zohlednit dopady na životní prostředí, mimo jiné stanovením kritérií pro maximální intenzitu chovu hospodářských zvířat v oblastech ohrožených znečištěním dusičnany. Podpora poskytovaná jako platba na hektar může zahrnovat podporu na energetické plodiny a na trávy.

Členské státy by mohly přidělit na podporu příjmu vázanou na produkci až 20 % částky finančních prostředků EU, které přidělují na postupně se snižující podporu příjmu na základě plochy, agroenvironmentální opatření a opatření v oblasti klimatu, drobné zemědělce a zvláštní podporu pro bavlnu. K tomuto podílu by bylo možné přidat dalších 5 procentních bodů podpory příjmu vázané na produkci v případě, že je určena na bílkovinné plodiny, pro zemědělce kombinující pěstování plodin a chov hospodářských zvířat nebo pro zemědělské oblasti ohrožené opouštěním půdy, zejména v regionech sousedících s Ruskem, Běloruskem a Ukrajinou.

Vnitrostátní připravenost a zásoby v oblasti potravinového zabezpečení

Podle návrhu týkajícího se společné organizace trhů po roce 2027 by členské státy musely s ohledem na své specifické rizikové profily vypracovat vnitrostátní plány připravenosti a reakce v oblasti potravinového zabezpečení. Cílem by bylo zachovat dostupnost, přístupnost a bezpečnost dodávek zemědělských produktů a zabránit narušení dodavatelského řetězce během mimořádných událostí nebo závažných krizí na všech územních úrovních nebo tato narušení zmírnit. Členské státy by musely určit relevantní vnitrostátní příslušný orgán nebo kontaktní místo odpovědné za koordinaci připravenosti a reakce v oblasti potravinového zabezpečení s ostatními členskými státy a Komisí.

Členské státy by mohly vytvořit zásoby zemědělských produktů držené veřejnými nebo soukromými subjekty, které jsou určeny pro vojenské použití nebo civilní ochranu při mimořádných událostech nebo krizích. Členské státy by musely zajistit, aby se minimalizovala narušení trhu. Zemědělské produkty pro účely zásob by se nakupovaly za tržní ceny prostřednictvím nabídkových řízení. Uvolňování zemědělských produktů ze zásob na trh by se muselo provádět transparentním způsobem a za tržní ceny.

Komise by měla možnost přijmout prováděcí akty, kterými by stanovila pravidla týkající se koordinovaných opatření pro vytvoření a správu zásob, jakož i opatření ke zmírnění rizik přeshraničních dodávek a zajištění kontinuity dodávek během jejich narušení. Rovněž by mohla přijmout pravidla týkající se provádění dobrovolných mechanismů solidarity a vzájemné pomoci, jejichž prostřednictvím by členské státy poskytovaly části svých zásob jinému členskému státu, který by čelil jejich vážnému nedostatku.

S ohledem na výše uvedené skutečnosti předsednictví navrhuje tyto otázky:

- 1. Do jaké míry může podle vás navrhované zacílení podpory příjmu na základě plochy a dalších typů podpory příjmu v rámci společné zemědělské politiky po roce 2027 splnit cíl posílení potravinového zabezpečení?*
- 2. Jaká jsou hlavní rizika v oblasti potravinového zabezpečení, k jejichž řešení by při zachování tržní orientace společné zemědělské politiky mohly zásoby zemědělských produktů přispět?*
